

גן זכירות א'

ספר משעשע שעניינו למידת המספרים. הדובר אינו מצליח להירדם ומלאך מספר לו סיפור הבנוי על הרבה מספרים שבו אני משתתף ומזמין חברים. בכל עמוד מצוייר המספר המתאים מ-1 עד 10 ונושא הסיפור: דרקונים, חברים, שלוליות וכו'. לספר מודבקת חוברת עבודה (ההופכת את השימוש בספר לחד פעמית). החוברת נראית מייגעת וטרחנית. נ.פ.

איך סופרים סיפור
כתבה: רונית קמאי,
ציורים: שרה בת-אור,
לילך, 1995, 24 עמ',
מנוקד.

"איפה אבא שלי?" - שאלה נירית את אמא. כך נפתח סיפורה של נירית בת השלש, השואלת את אמה איפה אביה. ספר נוסף המתווסף לספרים המדברים על 'הכל' גם לגיל הצעיר: גידושין במשפחה, יתמות, אבא בבית כלא, סמים וכדומה. ספור זה הוא על נירית במשפחה חד-הורית. המחברת, עובדת סוציאלית במקצועה, מספרת את הסיפור ברגישות ובהבנה של אשת מקצוע: האם מספרת את האמת לבתה הקטנה בהתאם לתפישתה ולהבנתה, נירית אוהבת את בני משפחתה האחרים אך רוצה אבא כמו ליתר ילדי הגן, לנירית יש "הרבה שאלות אבל היא לא ידעה איך..." לשאול. נירית מתמודדת עם שאלותיהם של ילדי הגן, האכזריות - לפעמים. האם מעודדת, ומסבירה ותומכת - ובסוף הסיפור יש תקווה והמשך. סיפור מתאים לילדים הזקוקים לסיוע בבעיות דומות. ע.ק.

איפה אבא,
כתבה: שרה ניב,
ציורים: נורית צרפתי,
ספרית-פועלים, 1998,
לא ממוספר, מנוקד.

* כותבי ההערות למדור הם: ל.ח. - לאה חובב, י.ה. - ירדנה הדס, ע.ק. - עדה קרן, י.ג. - יעל ישועה, ר.ג. - רות ניסים. נ.פ. - נירה פרדקין, מ.ר. - מנחם רגב, מ. - מערכת.

בחצר של סבא

(סיפורים למתן

תורה),

כתבה: חנה בר,

ציורים: ליאורה גרוסמן,

הוצאת דני ספרים,

1998, עמ' 24, מנוקד.

בספר שני סיפורים לחג השבועות. "בערב חג השבועות" מסופר על יוני הקטן המבקר את סבא בחצרו המטופחת, בה גדלים צמחים לכל חג. הסב מבטיח שאת ביכורי הענבים יעלו לירושלים לבית המקדש. יוני, בתמימותו קוטף אשכול ענבים ורוצה מיד לעלות לירושלים. אכזבתו גדולה, כי בית המקדש טרם נבנה. עוגת הגבינה של סבתא משמשת פיצוי, וקישוט הבית ובית הכנסת בירק, משלימים את הווי החג. סיפור ריאליסטי, הסיפור "קבלת התורה" מבוסס על אגדה בתלמוד (שבת פ"ט). משה עולה למרום לקבל את התורה, אך המלאכים מסרבים לתת לו, ומבטיחים שהם יקיימו מצוותיה. בדו-שיח שבין משה למלאכים מוכיח להם משה שאינם יכולים לקיים את המצוות (אין להם הורים, אין הם יכולים לשמור שבת, וכו') משה מקבל את התורה ובני-ישראל אומרים: "כל אשר דבר ה' נעשה". הסיפור קולח ומהנה.

מישמיש הוא כלבלב קטן המזמין את חבריו ליום הולדתו. מכין הזמנות, בלונים ועוגה - אך שוכח לשלוח את ההזמנות "אני אחלק אותן מחר" - אומר לעצמו. ולמחרת הוא מתאכזב מאד כשאף חבר לא מגיע ליום ההולדת כי ההזמנות ניתנו והיה כתוב בהן לבוא מחר... נוצר בלבול גדול בין: היום, מחר, אתמול, שלשום... אך עוגת יום הולדת ממתיקה את האכזבות. ספר חביב ואנושי על טעויות ומבוכות עם ציורים עליזים וצבעוניים. ע.ק.

אהבה לבעלי חיים, וכאן לכלבה. מותק הוא השם שנותן ליאור לכלבה נטושה שאמצה את משפחתו ונקלטה בה, על אף התנגדותה העזה של האם, שבילדותה נושכה ע"י כלב. מה שיפה בספר זה הוא רגשות המובעים בו מצד כל הגיבורים. האהבה לכלבה הולכת ומתפתחת בהדרגה, ועימה גוברת הדאגה לדרכיה, ובמיוחד נקשר אליה ליאור הקטן. אך גם אמא לומדת לאהוב אותה ולבסוף מסכימה לקלוט אותה בבית. כאשר מותק עומדת להמליט ונמצאת בסכנה, מגיעה הדאגה לשיא, והקורא חש באהבה הרבה של כל בני המשפחה לכלבה. הספר נקרא בעניין רב וגורם להזדהות מלאה.

יום הולדת למישמיש,

כתב וצייר: מיק אינקפן,

תרגם: אברהם יבין,

הוצאת עם-עובד, 1998,

לא ממוספר, מנוקד.

מותק של ליאור,

כתבה: שולה מודן,

ציורים: טניה רויטמן,

הוצאת מודן, 1998,

43 עמ', מנוקד.

סוס בפורים,

כתבה: חנה גוטמן,
ציורים: יונת קציר-גולן,
ספרית פועלים 1998,
21 עמ', מנוקד.

סיפור אהבתו של הילד אור לאופנים שלו. הילד אינו מסכים להיפרד מן האופנים אפילו לשעה קלה. על כן הוא מוכן לוותר על תהלכות-פורים, שבה (לדעת הגנת) לא יוכל "להיסחב" עם האופניים, אבא ואמא מוצאים "קאבוי" על סוסו, גאה ומאושר. הספרון מרמז למבוגרים, איך ניתן להיענות למשאלות-לבו של ילד, כשיש קצת רצון טוב. השפה תקינה ונכונה. הסיפור חביב ואנושי. האיורים יפים. י.ה.

על סבתא וסבא של

**חיה וחיים ומה שקרה
במנוחת צהריים,**
כתבה: מיריק שניר,
ציורים: גיל-לי אלון
קוריאל, הוצאת: הקיבוץ
המאוחד, 1997,
35 עמ', מנוקד.

מעשה בשני ילדים, אח ואחות, חיה וחיים שיש להם הורים מאד עסוקים, אך סבא וסבתא מאד מסורים. בכל יום בשעת הצהריים, מבליים חיה וחיים עם סבא וסבתא: "יש זמן לשחק ויש זמן לחבק ויש זמן לספר" - והכל כל כך נפלא שהילדים מבקשים שהזמן הזה לא ייגמר... אך, בכל יום בדיוק בשתיים מגיעה לה שעת מנוחת הצהריים... של סבא וסבתא. ואז צריך להיות שקט. וכך זה נמשך עד שיום אחד הם רבים... כמו שני ילדים. והסיפור נמשך ומסתיים עם סוף טוב ומחויך ובהרבה אהבה בין הנכדים לסבא וסבתא. כמו כל סיפוריה של מיריק שניר יש בסיפור זה הרבה תום ואהבה. יש קצב בכתיבה שלה: הרבה פעלים ותארים, מלים נרדפות וחזרות - וכל אלה מושכים לשמוע או לקרוא את הסיפור ולהגיע על סופו. איוריה של גיל-לי מציגים אמנם סבא וסבתא מדור אחר, וחפצי הבית והתמונות גם הם משנים אחרות - אך נראה כי המושג 'סבתאות' מתאים לכל זמן. ע.ק. ספר טוב ונעים לכל הדורות.

ציקלופ ו-פדיה

כתב: שמואל בנשלום,
איורים: יונת קציר-גולן,
הוצ: ספרית הפועלים,
1998 32 עמ', מנוקד.

סיפור נחמד שעוסק בתפיסתם של ילדים מילים קשות וארוכות. שי שומע בבית את אבא ואמא מדברים על אנציקלופדיה, ומחליט למצוא אותם, כלומר את הציקופ והפדיה. בגן מצטרפים לחפושים ילדים נוספים, כשכל אחד מהם יודע להסביר בדיוק את מי הם מחפשים. בתחילה אילו דינוזאורים, אחר כך דרקונים ולבסוף שתי מכשפות.

המחפשים נתקלים בצינור המים בו משקה אחת הילדות את הגינה. הם מחליקים, נרטבים וצוחקים. כשהגגנת מגיעה מתבררת התעלומה. בגן, לאחר שכולם נקיים ויבשים מראה הגגנת לילדים, ומסבירה להם מהי אנציקלופדיה. האיורים צבעוניים ומשרים תחושת שובבות נחמדה. י.י.

הסופרת מעלה בעיה די נדושה - חוסר שביעות רצון של דמות מסויימת. בנגוד לסיפורים האחרים כל הדמויות המופיעות כאן בסיפור מביעים חוסר שביעות רצון מעצמם. ולדעתי זהו מסר שלילי שלא היינו רוצים להעבירו לילדים. גם כינוי בעלי החיים השונים בשמות בני אדם - מפריע ועלול לבלבל את הילדים, די היה לכנותם בשמם הם. ר.ג.

שיר הפתיחה נחמד. הרעיון של הסיפור יפה - יחודה של שבת. אולם, הביצוע לקוי, יש בפיגור בהיגיון הפנימי של הסיפור. הסיפור מסורבל מאוד. ר.ג.

כיתות נמוכות

אגדה מחורזת על מלך השפה ומלכת הלשון שלהם נולדות 22 אותיות עבריות. הספר בנוי לפי הא"ב, כל אות - בעמוד הימני של הטקסט ובשמאלי איורים של מילים הכוללות את האות. כגון: באות א' כולל הטקסט מילים הפותחות בא': אקורדיון, אלכסון, אבא, אמא וכו'. ובציורים - אפרוח, אוטו, אופניים, לכל אות סיפור מחורז והמחשה בציורים. יש שעשועי מילים נוספות. ניתן לערוך מדרש תמונה ולמצא את המילים החבויות בציורים. לא מצאו חן בעיני הביטויים: (קקי, פיפי), "לך לעזאזל" וכדו'. הצורך להמציא מילים הולמות יוצר לעיתים הגזמות ומלאכותיות, אך החרוזים עשירים ומהנים. ל.ח.

רמי הצב שלא רצה להיות צב,

כתבה: רונית חכם, איורים: אורה אייל, דני ספרים, (קוראים), לא מצויין שנת הוצאה, מנוקד.

שבת,

כתבה: חנה בר, איורים: ליאת בנימיני-אריאל, דני ספרים, 1998, מנוקד.

משפחת האותיות העבריות,

כתבה: ריקה ברקוביץ, ציורים: תלמידי סדנת הציור של וולף גובה, הוצאת בארי, 1998, 51 עמ', מנוקד.

ילדה של ספרים
כתבה: עמי גדליה,
איורים: מושיק לין,
הוצ: הקבוץ המאוחד
1998, 93 עמ', מנוקד
סדרה: קריאת כף.

גל היא ילדה של ספרים, היא בכיתה ב', עדין לא קוראת כל כך טוב. אך אוהבת מאד לשמוע סיפורים. גל היא בעלת דמיון מפותח, וכל ספר מעורר בה רצון להיות כאחד מגבורי הספר. היא נהנית להכין לביבות כמו בילבי, מוכנה אפילו לקום בלילה כדי לצבוע את האיורים של אבא, באמונה שהיא עוזרת לקיום המשפחה כמו "הבלר הקטן" בספר "הלב".

היא עושה מאמצים לחפש את רחוב ארנון, ולמצא שם את לאה גולדברג. אך אז מתברר לה שהספור נכתב לפני 50 שנה. הסבא האהוב נפטר ולגל עצוב מאד, עצוב לה גם מפני שסבא הבטיח לה שיחד יכתבו על השנים של המלחמה הגדולה, שסבא לא היה מסוגל לדבר עליה. לאבא יש רעיון. גל תכתוב לסבא. כל יום קצת. גל גם התחילה לקרוא לבד. אבא וגל בטוחים, שסבא היה מאד גאה בגל.

המלך אלאוף
ונצחונו המזהיר על
הלומניקים או:
המלכה שלא אהב
מלחמות
כתבה: עינת ניר, ציורים:
דורית צינמן, אלאוף
מו"ל, 1997, 30 עמ',
מנוקד.

סיפור על שתי משפחות מלוכה: אלאוף ולומניקים. בשתיהן המלכה מאוד מפוזרת אך מלך אלאוף אוהב את אשתו ומכבד אותה, ואולם מלך הלומניקים כועס על אשתו ומזלזל בה. בסיפור מודגש כמה הממלכות דומות זו לזו אבל הן עוינות זו את זו ויש סכנת מלחמה. המלך אלאוף מתחפש, בעצת אשתו, לאזרח הלומניקים והולך לשם לברר מה אפשר לעשות למען השלום. מתברר לו שהלומניקים שונאים אותו ואת ממלכתו. הוא מתרשם שאין מה לעשות. אשתו שנהגה כמותו מתרשמת שהלומניקים נעלבים כי נדמה להם שבזים להם. בעצתה מזמין המלך את הלומניקים לנשף ושם מתבהרות כל אי ההבנות והדגש שהכול בזכות המלכה. הספר נוגע ללב, הוא נראה כסיפור מגויס למען השלום. הבעיה היא שבדרך כלל הסיבות למלחמות הן הרבה יותר מסובכות ממה שנאמר כאן.

חיות בשדרות החיד"א
כתב: ד"ר פרימור נפתלי,
פארק הזוחלים במדבר
הודה בע"מ, 1998,
צילום: ד"ר נפתלי
פרימור, 71 עמ', מנוקד.

ספר מידע על בעלי-חיים שונים כמו נחשים, איגטורים, צפרדעים, קרפדות ועוד ועוד. בספר יש מידע עליהם, צילומים שלהם וכן ציורים ורישומים. כמו כן יש בספר מידע על נושאים אחרים כמו אקולוגיה, מים וכו'.
בכל דף יש מידע, ציורים, רישומים מדעיים, לעיתים גם צילומים וכן הגדרות מדעיות. התוצאה היא שכל דף עמוס מדי.

כל זה מסופר כאילו בצורת סיפור על פרופסור מפוזר שלא הבחין שהחיות יוצאות מהכלובים וכך בעלי-חיים שונים יוצאים החוצה כולל טורפים: אליגטור, נחש בואה ותנין בעלי החיים מואנשים והם מספרים זה לזה על חייהם. בספר יש הערה נגד "שסתם מבלבלים את הילדים", אבל השילוב של האנשה וידע זואולוגי טהור גם הוא כתוב בצורה שמבלבלת.

בספר פרקי מידע שונים מלווים באיורים מתאימים. כל קטע ופריט כשלעצמו מעניין, אבל הסך הכל עמוס מדי: יותר מדי נושאים יותר מדי פרטים בכל עמוד ואין מספיק קישור ביניהם.

הספר יתאים במיוחד לחדר עיון לחיפוש אינפורמציה על נושא ספציפי.
נ.פ.

עינב נשארה לבד בבית, ומישהו צלצל בדלת. היא ידעה שאסור לפתוח לזרים, אבל האיש הציג את עצמו כחבר של הוריה, ודיבר יפה. עינב התפתתה ופתחה... זהו סיפור העוסק בהטרדה מינית של ילדים קטנים ומנסה לעסוק בהיבטים שונים של בעיה קשה זו: (1) האיסור על פתיחת דלת לאדם זר ידוע לעינב אך היא מאמינה לדופק בדלת וכמו כן היא זקוקה לחברה. (2) מעשיו של האיש הרע מתוארים בקצרה אך במהימנות ולא באופן מפחיד מדי. כל הרגשותיה של עינב מובעים היטב "לטופיו הפכו למפחידים ומאיימים, היא הרגישה מחנק בגרונה ולבה הלם במהירות" ... (4) תגובות הורים והמשטרה יכולים לעודד כל קורא קטן וגדול. הספר, שנכתב בעזרת אנשי מקצוע, מלווה בציורים רבי הבעה: כבר תמונת הפתיחה

מי מצלצל בדלת?
כתבה: חנה טרומר,
איורים: אלישבע געש,
הוצאת ספרית פועלים
1998, 34 עמ'.

מביעה בהלה ואי סדר: ספה סתורה ובובה מתגלגלת...
הציורים צבעוניים, לבד מן הציור בעמ' 17 המביע את
הזוועה והפחד. ספר חשוב לקריאה ולהתבוננות בין ילדים
והוריהם. ע.ק.

טלי גרה בקומה ה-12, ומשתוקקת לכלב. והנה במעלית
גלתה שבלול. לא שבלול סתם, זהו שבלול מיוחד, צבעוני,
והעיקר... שבלול מדבר. בשיחה איתו מתברר לטלי
שקוראים לו אפי, והוא הגיע לכאן מכוכב אחר בשם
בלוליש. הסיבה העיקרית למסעו היא תאוותו העזה
לחסה טריה, מוצר שחסר בכוכבו.

טלי מאד מאושרת עם אפי. אך אפי מתגעגע הביתה.
לספור נחמד זה יש כמובן תסבוכת, השכן, מר נחום
צילינדר, שראה את השבלול ראשון חומד אותו ועושה
הכל לתפשו. בעזרתה של אמא שמצליחה ליצור "דלק"
לחללית של אפי, חוזר השבלול לכוכבו, וטלי תצטרך
להסתפק בכלבלב. י.י.

סיפור אמיתי. נילי בת ה-3 ואחיה בן השנה נוסעים עם
אמא ואבא לפולין לבקר את סבא וסבתא. השנה היא
1939. המשפחה נקלעת למלחמה ואינה יכולה לחזור.
תקופה מסויימת הם מסתתרים, ואח"כ נתפשים, וכשהם
עומדים על הרחבה, מחליטה אמא החלטה וניגשת לקצין
הגרמני, ומזדהה באזרחות שלה מפלסטיין. למזלם היתה
לאותו גרמני משפחה עצורה בארץ, והוא קיווה שיוכל
להחליף בין המשפחות. משפחתה של נילי מועברת לכפר
ואח"כ ברכב ובאנייה הם חוזרים לארץ ישראל. ארבע
שנים ארך המסע מיום צאתם עד חזרתם. הסיפור כתוב
בפשטות ומתאים לילדים צעירים. האיורים של זהר ענבר
נפלאים והם מוסיפים לסיפור נופך מיוחד. י.י.

שבלול מכוכב אחר
כתבה: רוני גנור,
ציורים ועטיפה: איתן
קדמי. עם עובד, סדרת
טוב לקרא, 1998, מנוקד,
אותיות גדולות.

הסיפור של נילי,
כתבה: אראלה שרפיאן,
איירה: זהר ענבר,
ספרית-פועלים, 1998,
מנוקד.

כיתות בינוניות

בספר הקצר הזה, שהוא נסיון לכתוב לצעירי הקוראים על חוויות של ילד בתקופת השואה, שלושה פרקים: פטור, הכלב האסופי; מתנת יום הולדת; מחק הפלאים. דוד ואנה אחותו גרים, בקור וברעב, בגיטו הנתון לאכזריותם של הגרמנים. נזכרים כמה חפצים יקרים שנשמרים כדי שאפשר יהיה להחליפם במזון; בובה שהגרמנים מתנכלים לה; על כלב שדוד קיבל תמורת שעון, ושהוא נאלץ לוותר עליו, כי, כפי שמסביר לו אביו: תראה, בן, הקצבת המזון הקטנה שלנו לא נוכל עוד להמשיך ולתת גם לפטר [...] אנחנו חייבים לאכול. ופטור כבר גדול, כמעט בן שנה, וזקוק להרבה אוכל, פטור יוכל להסתדר בעצמו. כלבים מסתדרים בעצמם, ככה זה בטבע." דוד חולם על מחק-פלאים שימחק את המציאות האכזרית, אך זו חוזרת על כל אימיה. הסיפור מסתיים בתקווה: "דוד, אמרה אנה, 'ספר לי שוב איך אחרי המלחמה אני ואתה נמצא ביער את פטור, ונשוט על הנהר כשהקרח יפסיר." איני יודע כיצד יקלטו הקוראים הצעירים את הסיפור. חשוב לקרוא אותו עם הילדים, לשוחח איתם עליו. הרי בניגוד למקובל בסיפורים ריאליסטיים לקוראים צעירים, הסיום אינו מבשר טובות. מ.ר.

הילד שעמד בחלון,
כתבה: נאוה מקמל -
עיתר, איורים: גורית
צרפתי, דני ספרים,
1998, 28 עמודים,
מנוקד.

זהו קובץ המכיל שלושה סיפורים שגיבוריהם הם בעלי חיים. "העורבני הרעבתני" (בעקבות סיפור עם): העורב מקנא תחיים הטובים והמוגנים דל הכנרית בכלובה: "איך יתכן, כי ציפור קטנה וצהובה כאותה כנרית, תזכה לבית כל כך מפואר מעוטר כולו בחוטי פז זוהרים, ואני, בעל כנף גדול ומפלא שכמותי, [...] אשאר לעולם בן בלי בית?" ברור שהוא מגלה, בסופו של דבר שחרות טובה מכל ארמון. הסיפור השני, "החם-עור", הוא מין סיפור אגדה לבבי על איכר שמציל חמור קדמון, ואיך גומל לו החמור הטוב כשהאיכר זקוק לו. והסיפור החביב מסתיים כך: "אכן גמלת לי טובה, חם-עור שכמותך." ומאז ועד היום נקראים כל צאצאיו של החם-עור חמורים." השלישי בקובץ הוא "שיר הערש של העורב" והוא וריאציה

עורבני, חמור ועורב,
כתב: אברם קנטור,
איורים: יעקב גואמן,
ספרית פועלים, 1998,
52 עמודים מנוקד.

על המוטיב הידוע של העורב המבקש להשתוות לבעל הכנף המזמרים, השחרור והזמיר. כל מאמציו עולים בתוהו, אבל הוא מגלה שלא כל מי שיודע לשיר, מסוגל להגן על גוזליו מן האויבים המתנכלים לו. הוא מסכם: "טוב קן טוב מקול טוב." אמר ולא הוסיף. העורבת הביטה בתמיהה בבן זוגה ולא הבינה דבר מדבריו, אך דבר אחד לא נעלם מעיניה. מאותו ערב לא ניסה עוד העורב לשאת קולו בשיר, ורק בצאתו להניס את הבז הטרדן, פרץ קולו בצריחה רמה ועזה מאין כמוה. "הספר כתוב בשפה עשירה ובמינון נכון, וטוב גם להקראה באוזני ילדים. מ.ר.

רון ואחותו הולכים למרכז הקניות לחנות הממתקים לקנות להם ממתק. בעל החנות ידוע כאדם שאיננו מתייחס יפה לקונים הקטנים ונוהג לרמות אותם בעודף - אך בסיפור שלנו הכל קורה אחרת. שרשרת של ארועים בלתי צפויים הם עיקר הסיפור. וגם הלקח שלו: "יש בעולם כל מיני אנשים" - אומרת בסוף הסיפור אמא של רון ובאמת הסיפור מראה לנו כל מיני אנשים וכל מיני צורות התנהגות. המיוחד בסיפור זה שהוא עכשווי ומקומי. מה שיכול לקרות בכל שכונה, בכל משפחה והוא מעורר מחשבה על יושר והגינות. איוריה של ברכה אלחסיד-גרומר מיוחדים: מלווים כצל את הדמויות בסיפור. ע.ק.

זהו הספר השלישי בסדרת אמבר בראון, המתורגם לעברית, וכמו קודמיו הוא נחמד ומשעשע. אמבר העולה לכיתה ד' מתחילה את שנת הלימודים אחרת מכל השנים. ראשית אביה שנפרד השנה מאמה חי בפריז, וכמו כן, חברה הטוב ג'סטין עבר לדרום ארה"ב. ובנוסף יש לאמא חבר חדש, וגם מר כהן, כבר לא יהיה המורה שלה.

כל הדברים האלה מלחיצים את אמבר, והיא חוששת מהמעבר לכיתה ד'. אך אמבר היא ילדה חכמה, בעלת חוש הומור ומלאת חיים. היא מגלה שהמורה החדשה נחמדה, שהידידות עם ברנדה, היא אמנם, לא כמו עם

מגיע לו,

כתבה: נעמי בן גור,
ציורים: ברכה
אלחסיד-גרומר,
הוצאת ספרית-פועלים,
1998, 60 עמ', מנוקד.

אמבר בראון עולה

לכיתה ד',
כתבה: פולה דנציגר,
איורים: טוני רוס.
מאנגלית: נעה סמלסון,
הוצ: הד ארצי, 1998,
79 עמ', לא מנוקד.

ג'סטין, אבל כִּי להן להיות ביחד. לאט לאט היא לומדת כי הרבה עובדות לא תוכל לשנות, אך אפשר את חלקן לקבל בחיוך ולמצוא את הטוב שבהן. י.י.

...שתי נערות פוגשות צפרדע המתחנן בפניהן לנשקו. אחת מהן מכניסה אותו לכיסה. "את לא מתכוונת לנשקו?" שואלת האחרת. מה אני צריכה נסיך, את ידעת כמה שווה צפרדע מדברי?"...

זהו ספור הפתיחה ל-9 אגדות נוספות חלקן חדשות וחלקן מעובדות שקוראות תגר על האגדות המסורתיות עליהן גדלנו, בהן הנסיכות יפות חלשות וזקוקות לתמיכת האביר הגואל.

אולי אפשר להאמין שילדים שיגדלו על אגדות אלו, תמונת עולמם תהיה שונה. בנוסף, בסוף הספר, שתי כתבות מעניינות על ספרות פמיניסטית. י.י.

דנה בקרה בכוכב אור. היא בקרה שם בבית הספר וראתה את הילדים יושבים בשקט בשקט ומאזינים למחשבות של חבריהם. היא ערכה סיור במעבדה והתבוננה בהשתאות באנשי המדע, שהניחו זרעים במבחנות שאחרי מספר שעות כבר אפשר לאכול מהם סלט ירקות טעים. אך למרות זאת, התגעגעה דנה הביתה. כי בכוכב אור אין שמש, אין צמחיה טבעית ואין בעלי חיים. איך הגיעה דנה לכוכב אור? פשוט לגמרי. קאמי מכוכב אור הגיעה אל דנה. לאט לאט נקשרו ביניהן יחסים, וקאמי ספרה לדנה על עולמה. הקשר עם קאמי עזר לדנה להתגבר על קשיי פרדה מחברתה שחר שעוברת לגור בערד. כשחוזרת דנה ממסעה לכוכב, היא חזקה יותר. היא נפרדת מקאמי ההולכת לעזור לילד אחר. י.י.

ספר הרפתקאות מוזר ומעניין. אורן בן העשר ואחותו ליקה בת השמונה עוברים עם הוריהם לדירה חדשה. אין להם עדיין חברים והם יוצאים לשלולית הגדולה שבשחונה.

אל תנשקי את הצפרדע,

עורכת: מירי ברוך, הוצאת ידיעות אחרונות וספרי חמד, 1998, איורים שחור לבן, מנוקד, 108 עמ'.

המסע המופלא לכוכב אור

כתבה: נומה שילה, איורים: דניאל אבנטוב. הוצ: שילה, 1998, 37 עמ', מנוקד.

הארץ שמתחת לשלולית

ספר ראשון: המסע

אורן קופץ לתוכה ואחריו ליקה. ואז קורה דבר מדהים. הם נופלים לאיזור חם ומדברי. מתברר שהגיעו לארץ מוזרה ששוכנים בה יצורים מוזרים. המארחים מקבלים את השניים בסבר פנים יפות. בהמשך נודע לילדים שאיזה כישוף אכזר פגע באזור. היצורים החדשים יחד עם הילדים יוצאים למסע לצפון כדי למגר את כוחות הרשע. אורן וליקה מרגישים צורך לסייע לתושבים. בעיקר, משום שיש להם הרגשה שהקללה קשורה איך שהוא גם בהם. י.י.

הגדול. מיכל
קרטס-פרץ.
הוצאת לילך.. 1998
עטיפה: שרה בת-אור.
160 עמ'. לא מנוקד.

הספר עוסק בנושא חשוב שמדובר בו רבות. בעיותיו של ילד מוכה. אורי מקבל תעודה גרועה. אביו כבר איים עליו שאוי ואבוי לו אם יביא הביתה תעודה כזאת. אורי בורח אל חוף הים. בערב, כשהוא מגיע הביתה, הוא משקר שהשאיר את התעודה אצל דודתו. הדבר לא מונע מאביו להכות בו ללא רחמים. אורי וחברו הטוב, לו גילה את האמת, בורחים מן הבית. כשהם נתפשים, אורי ואחר כך גם חברו נשלחים למוסד. משם אורי עובר לקיבוץ ודרכיהם נפרדות. כמבוגר שולח אורי לחברו מכתב, בו הוא מספר כי הפך לפסיכולוג, אך המכות של ילדותו מעיבות על חייו עד היום.

בורחים מהבית
כתב: רון כחלילי,
הוצ: כתר, 1998,
עיצוב העטיפה:
רותי קנטור. לא מנוקד,
176 עמ'.

הפרקים קצרים והספר קריא. אך עודף האירועים שקורים סביב הופכים לא פעם לעיקר, ו"מפספסים" את הרגישות לנושא. מתברר שלאביו של החבר ישנה מאהבת, וכי ראה את אימו מנסה להתאבד. בדרכם הם פוגשים בזונה טובת לב, המספרת להם על בריחתה מהבית. במקום להתעמק בבעיה הקשה, נוספו כל מיני "אירועים דרמטיים" שלדעתי, פוגעים בעיקר. י.י.

"מכשפה זה הדבר הכי גרוע שיכול לקרות לילד." כך מתחיל הסיפור מפיו של נוח בן השמונה. הסיפור משתרע על פני עשרים פרקים, ובסופו המלים הבאות: "אמא אולי איננה מכשפה ולא תהפוך אותי לעכבר, אבל היא לא אוהבת אותי... אחרת למה היא תמיד כועסת עלי, נזפת בי ונותנת לי

ועלי לא אכפת לך
מאת: יונה טפר, איורים:
כריסטינה קדמון,
הקבה"מ 1998, 104
עמודים.

להרגיש שאני קטן ועלוב כמו עכברון מסכן? אביו של נח עזב את הבית, ואמו אינה מרשה לו להתקשר עם הבן. בניגוד למקובל בסיפורי ילדים, האם אינה רכה ואוהבת, מפנקת ומבינה. הילד חש מושפל וזנוח: היא מתייחסת אליו בקשיחות, אינה משוחחת איתו. ורק בסוף הסיפור, בהשפעת ידידתה תמרה, היא מודיעה לנוח שאביו יבוא לבקר אותו. נוח מרגיש נחות גם בחברת הילדים. הוא בורח אל חלומות שבהם הוא מכשף שיכול לשנות את המציאות. אבל יש גם נחמות: אחות בית הספר שמבינה לנפשו, אלברטו, בעל המכולת שמעניק לו לחמניה מתוקה, דורית המחנכת, רחל, הילדה שכנראה מבינה לנפשו. לבד מרמז אחד בסיפור אין שום נסיון להצדיק את התנהגותה הקשה של האם. הקורא המבוגר, ואולי גם חלק מן הקוראים הצעירים, מבין שאת כל מדירותה ותסכוליה היא משליכה על הבן שלה. הסיפור קריא מאוד ונכתב מתוך הזדהות מלאה עם דרך ראייתו של הילד, בלי להיכנס לדיונים על סיבות וכדומה. זהו סיפור שראוי לשוחח עליו עם הקוראים. מ.ר.

המספרת (ששמה אינו מוזכר לכל אורך הספר), היא ילדה בראשית התבגרותה. היא מספרת על חברות אותה חוותה עם אלינוער, בת גילה שהגיעה למושבה בה התגוררה. אלינוער היא ילדה מיוחדת, ממצה את החיים, יודעת לראות מעבר לדברים, והיא סוחפת את הילדה המספרת, לצאת מידי פעם מה"דיבועיות" המקובלת. אלינוער "נכנסת" לחייו של דן מילואים, אדם שאשתו עזבה אותו יחד עם בתם התינוקת, והוא חי בבדידות עלובה, ומתפרנס מעזרה למשקים בהם האב יוצא למלואים (מכאן-כינויו). אלינוער המסוקרנת, נכנסת עם המספרת לביתו, מביאה אותו לספר להן את ספורו. דן גם לוקח אותה בשבת לים מתוך אמונה שהדבר נעשה בידיעת ההורים. למרות האיסור לבקרו, אלינוער והמספרת סועדות אותו בהיותו חולה, וכשהן מחליטות לבקר מישהו בקיבוץ, הוא מסיע אותן, שוב מתוך הבטחתן שהדבר נעשה בידיעת הוריהן. במושבה רוצים לסלקו, ורק לאחר שאלינוער חושפת את

סבתא של טרזן
כתבה: חנה לבנה, הוצ.
מסדה (ילדים) 1997

האמת, מקרבים אותו אנשי המושבה ומוציאים אותו קצת מבדידותו.

החברות מסתיימת עם עקירת משפחתה של אלינוער העירה. והמספרת יודעת ומרגישה שלעולם לא תהיה לה עוד חברה כמוה.

הסיפור נעוץ בקורות חייה של הסופרת, ועוסק בבעיה קשה וידועה: האם לספר לילדותיה על מה שעבר על האם בשואה? האם יוכלו להבין מה קרה "שם"? והרי האם ניסתה להסתיר מן הסביבה את עברה הטראומאטי: בהופעתה, בדרך הדיבור שלה, בסיפוריה על הקיבוץ שהתחנכה בו, בעבודתה כמורה, בדרך שבה היא מתבוננת בפליטי שואה אחרים - בכל אלה היא מנסה להופיע כ"צברית: לכל דבר. היא מצליחה לשכנע את הסביבה הקרובה, עד שבתה, בת העשר, מתחילה לגלות את האמת ולוחצת על האם לספר לה על עברה. רונית, הבת, לומדת עם ילד, שלאמו רקע דומה, אך היא מרבה לספר על עברה לבנה, אינה מסתירה את פחדיה, ואף אוסרת עליו להשתתף בטיולי בית הספר. הסיפור קריא והמסר שלו חשוב. החסרונות שלו: קשה להשתכנע שבת עשר מדברת ארוכות ברהיטות כזו, גם דחיסת שנים רבות לתוך הסיפור (הסיפור מסתיים כשרונית בת שמונה עשרה) לא היתה נחוצה. הסיפור מסתיים בכך שגם רונית וגם יצי (הוא בנה של האם שהרבתה לדבר על עברה הקשה), הקימו משפחות. יצי אומר לאמו "אמא, הילדים (שלו) עדיין קטנים. חכי שיגדלו, ואז תספרי להם מהו המספר המקועקע על אמת - היד שלך". מ.ר.

צרוך סיפורים על אנשים שעלו לארץ טרם הקמת המדינה והקימו את כפר גנים לצד המושבה הגדולה פתח תקוה. בשכונה שדר הווי חיים מיוחד, התושבים התפרנסו מעמל כפיים ולא תמיד היתה העבודה מצויה. הסיפורים שבספר מנציחים את זכרם של אנשים פשוטים ללא יומרות ותהילה שבנו את הארץ בעמל רב. האפיזודות הקצרות אופייניות לחייהם, ומסופרות כאן בהומור קל ומשעשע.

אמא, תגידי: זה נכון?
כתבה: אירית ר. קופר,
דני ספרים, 1998,
96 עמודים.

אנשי כפר גנים,
כתב ואייר: אהרן שדר,
הוצאת: א.י.ש.
פתח-תקוה, 1997,
191 עמ'.